

Pomysły i przykłady

Oto kilka strategii, które rodzice mogą wykorzystać podczas interakcji z dziećmi, by zachęcić je do używania języka mniejszościowego (np. polskiego w Wielkiej Brytanii) lub większościowego/dominującego (np. angielskiego w Wielkiej Brytanii), w zależności od tego, który preferują w danej sytuacji. Aby ułatwić przyswajanie języka, rodzice mogą mówić do dziecka w danym języku i wspierać dziecko w wyrażaniu tego, co chce powiedzieć.

Wyrażone przypuszczenie:

Rodzice starają się przekształcić mieszaną wypowiedź dziecka poprzez zadawanie pytań pomocniczych typu tak/nie lub pytań szczegółowych w języku, który chcą, żeby dzieci rozwijały.

Powtarzanie wypowiedzi dziecka przez osobę dorosłą:

Rodzice powtarzają lub tłumaczą wypowiedzi swoich dzieci na język, który chcą, żeby dzieci rozwijały.

Włączenie wielojęzycznych aktywności do codziennego życia motywuje dzieci do używania języka mniejszościowego i większościowego (dominującego). Dobrym sposobem jest ustalenie rytuałów i używanie danego języka, np. podczas czytania przed snem lub podczas przeglądania listy zakupów i wspólnego gotowania.

Innym sposobem na naukę przez zabawę są gry, w których używa się języków mniejszościowych lub kilku języków. Rodzice mogą tworzyć własne gry lub dostosować ogólnie znane gry tak, aby skupiały się na używaniu różnych języków. Praktycznym rozwiązaniem jest również korzystanie z dostępnych zasobów wielojęzycznych, np. dwujęzycznych/wielojęzycznych książek z obrazkami, podcastów lub filmów.

O projekcie

Szkoły i rodziny to miejsca, w których osoby wielojęzyczne mogą wykorzystywać swój cały repertuar językowy (języki, które znają).

W ramach projektu MaMLiSE opracowano materiały, które są skierowane do różnych grup (nauczycieli, metodyków i rodziców). Oprócz rozwijania świadomości na temat wielojęzyczności, opracowane materiały mają również promować i wspierać edukację wielojęzyczną.

Więcej informacji
na stronie projektu!

MaMLiSE (Majority and Minority Languages in School) o projekt finansowany przez Narodową Agencję Programu Erasmus+ w Polsce w ramach Akcji 2-Partnerstwa strategiczne, Edukacja Szkolna (nr 2020-1-PL01-KA201-081612). Przygotowanie tej ulotki zostało dofinansowane przez Komisję Europejską. Jej treść odzwierciedla poglądy wyłącznie jej autorów. Komisja Europejska i Narodowa Agencja E+ w Polsce nie może być pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek informację w niej zawartą.

© 2023 MaMLiSE na licencji CC BY-NC-ND 4.0

*Majority and Minority Languages
in School Environment:
Helping Teachers, Pupils and Parents*

Wielojęzyczność

Większość ludzi na świecie jest wielojęzyczna, tzn. używa w swoim życiu więcej niż jednego języka.

Nie oznacza to, że znają wszystkie języki „perfekcyjnie”, jak zakładało wiele osób w przeszłości.

Kompetencje językowe większości osób wielojęzycznych mogą być różne w obrębie poszczególnych języków i kontekstów (np. w domu, pracy, szkole). Jednego języka można używać w kontaktach z rodziną, a innego w pracy. Wielojęzyczność i kompetencje językowe są dynamiczne i często zmieniają się w czasie.

Dla osób wielojęzycznych języki nie istnieją oddzielnie, ale są ze sobą powiązane i zawsze aktywne. Wspieranie rozwoju językowego dziecka powinno obejmować wszystkie języki w jego repertuarze.

Wielojęzyczne rodzicielstwo

Czy korzystne jest dla dziecka dorastanie w środowisku, w którym obecny jest więcej niż jeden język?

Tak, oczywiście. Jest to bardzo powszechne w większości miejsc na świecie i nie prowadzi do żadnych niekorzystnych konsekwencji dla dziecka, o ile nie wywiera się na nie presji w tym zakresie.

Czego potrzebuje dziecko, aby przyswoić język?

Aby dzieci mogły przyswajać języki, ważna jest ilość i jakość przekazywanych treści oraz interakcji. Oznacza to, że dziecko musi często słyszeć język, ale także angażować się w pogłębione interakcje i bliskie relacje z jego użytkownikami. Jest to zazwyczaj łatwiejsze w przypadku języka większościowego (np. polskiego w Polsce) niż w przypadku języków mniejszościowych (np. ukraińskiego w Polsce), które wymagają większej uwagi.

Jakiego języka powinno się używać w rozmowie z dzieckiem?

Nie ma dobrych i złych rozwiązań, ale najlepszym językiem jest zazwyczaj ten, który wydaje się najbardziej naturalny w kontakcie z dzieckiem. Może to być pierwszy język, ale może to być każdy język nabyty w ciągu życia. Zależy to od indywidualnych okoliczności.

Dlaczego warto wychowywać dziecko wielojęzycznie?

Dzielenie tego samego języka pozwala na stworzenie bliskiej więzi. Łatwość porozumiewania się i budowania bliskich relacji może być ważna dla dziecka, rodziców i innych członków rodziny. Ponadto dodatkowe umiejętności językowe i kompetencje kulturowe są zawsze atutem, np. w szkole lub w przyszłej pracy zawodowej.

Czy mogę mieszać języki?

Tak, oczywiście. Przełączanie między językami (ang. code-switching) i mieszanie języków i innych form komunikacji (ang. translanguaging) są pomocnymi i naturalnymi sposobami porozumiewania się. Należy jednak pamiętać, że aby przyswoić język, dzieci muszą mieć wystarczająco dużo okazji, aby go usłyszeć i wypowiedzieć.

Podjęcia i koncepcje

Wielojęzyczne rodzicielstwo jest wyzwaniem i nie ma jednej niezawodnej strategii gwarantującej sukces dla każdego.

Realistyczne cele

Każda rodzina jest inna, podobnie jak jej potrzeby językowe. W niektórych rodzinach język mniejszościowy jest używany przez wszystkich jej członków, w innych jest używany znacznie rzadziej. W niektórych rodzinach regularnie używa się kilku języków, w innych tylko jednego. Mając na uwadze sytuację językową danej rodziny, każda z nich będzie miała inne cele.

Podjęcie jednojęzyczne lub wielojęzyczne

Niektóre rodziny preferują podjęcie jednojęzyczne, takie jak "jedna osoba - jeden język" lub "jeden język w domu". Inne rodziny uważają, że bardziej naturalne jest podjęcie wielojęzyczne, gdzie język lub języki mniejszości są cenione i wspierane, ale wszystkie pozostałe języki są również w użyciu.

Rozwijanie umiejętności czytania i pisania

Badania pokazują, że wspólne czytanie lub opowiadanie historii oraz oglądanie książek obrazkowych jest cenne w procesie nabywania języka. Zadawanie pytań dotyczących historii lub opinii dziecka na ich temat wspiera rozwijanie umiejętności czytania i pisania.